

Zadanie 1.4: Wykrywanie i oznaczanie nicieni kwarantannowych podlegających obowiązkowi zwalczania, określenie ich występowania na terytorium Polski oraz zapobieganie ich rozprzestrzenianiu się

Kierownik zadania: prof. dr hab. G. Łabanowski

Wykonawcy: mgr A. Chałańska, mgr E. Kowalska, A. Wesołowska, P. Jaroń

W sezonie wegetacyjnym pobrano próby glebowe spod drzew i krzewów ozdobnych w 10 szkółkach. Nicienie z gleby wymywano i konserwowano. Wykonano trwałe preparaty mikroskopowe, na podstawie których zidentyfikowano nicienie do gatunku.

W glebach szkółek objętych w tym roku badaniami stwierdzano bardzo małą liczbę nicieni. Pomimo tak ubogiej fauny glebowej w siedmiu na 10 szkółek obecne były gatunki nicieni stwarzające zagrożenie, choć poziom ich liczebności był niski. W badanych szkółkach nie stwierdzono gatunków nicieni znajdujących się na liście organizmów kwarantannowych. Najwięcej szkodliwych gatunków nicieni stwierdzono w szkółce zajmującej się produkcją młodego materiału rozmnożeniowego (siewek roślin). Obecne tu były zarówno endopasożyty (nicienie z rodzaju *Pratylenchus*), ektopasożyty (nicienie z rodzaju *Paratylenchus*), jak i gatunki nicieni odpowiedzialne za przenoszenie wirusów roślinnych (z rodzaju *Trichodorus* i *Paratrachodorus*). W pozostałych szkółkach stwierdzano jeden lub dwa gatunki nicieni należące do wymienionych rodzajów.

Na dwadzieścia dwa gatunki analizowanych roślin jedynie jedenastu z nich towarzyszyły gatunki nicieni stwarzające zagrożenie, choć przy poziomie liczebności nie szkodliwym dla badanych roślin. Największą liczbę pasożytniczych nicieni (powyżej 100 osobników/200 g gleby) odnotowano w uprawie kasztanowca (*Aesculus hippocastanum*), głównie *M. xenoplax* oraz grabu (*Carpinus betulus*), któremu towarzyszył głównie *P. projectus*.

Wykonano badania nad wyciągami z roślin antagonistycznych w stosunku do nicieni. W szalkach Petriego w komorze hodowlanej na liściach chryzantem porażonych przez węgorzka chryzantemowca skuteczność w ograniczaniu *Aphelenchoides ritzemabosi* wykazała miazga czosnkowa oraz preparat NeemAzal T/S. Wodne wyciągi roślinne z części nadziemnych oraz korzeni aksamitki odznaczały się minimalną skutecznością, a przy traktowaniu liści zasiedlonych przez nicienie wyciągiem z szalwii – nie stwierdzono żadnego działania. Na podstawie tego doświadczenia wytypowano do dalszych badań: preparat NeemAzal T/S oraz miazgę czosnkową.